

Promemorian - Förlängd giltighetstid för yrkeskompetensbevis

Transportföretagen har givits möjlighet att ge synpunkter på promemorian - Förlängd giltighetstid för yrkeskompetensbevis.

Transportföretagen är transportnäringens bransch- och arbetsgivarorganisation. I våra nio förbund ingår drygt 9 700 medlemsföretag som tillsammans har cirka 221 000 anställda. Det gör oss till den naturliga samlingspunkten för transportnäringen i Sverige. Remissförslaget berör främst våra medlemsföretag inom Transportföretagen Väg och Sveriges Bussföretag.

Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens

Föreslagen lydelse

13 kap. 3 §1

Regeringen får meddela föreskrifter om förlängd giltighetstid för yrkeskompetensbevis. En förlängning får inte gälla längre än sex månader.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på yrkeskompetensbevis. Ett undantag får bara avse den som haft ett yrkeskompetensbevis vars giltighetstid har löpt ut under perioden den 1 november 2020–31 januari 2021 och får inte gälla längre än sex månader.

Transportföretagen ser mycket positivt på att regeringen ges möjlighet att införa en automatisk förlängning av giltighetstiden för yrkeskompetensbeviset (YKB). En förlängning med endast sex månader är av flera skäl, inte minst den rådande pandemin, dock inte tillräckligt. Som kommer att utvecklas närmare nedan anser Transportföretagen att undantaget från kravet på YKB ska gälla till den 31 december 2021. Förutom inga eller mycket begränsade möjligheter att uppfylla kravet på fortbildning på grund av pandemin kommer, trots ett införande av möjligheten att bedriva distansutbildning, branschen under vårvintern ha ackumulerat ett utbildningsbehov som inte självklart kommer att kunna hanteras inom ramen för en sex månaders förlängning .

Transportföretagen ser vidare utmaningar med att undantag från kravet på YKB enbart gäller för förare vars YKB löper ut under 1 november–31 januari 2021. Förare vars bevis löpt ut under september och oktober år 2020 berörs varken av undantag enligt omnibusförordningen eller det förslag som ryms inom I2020/03237 PM vilket är mycket olyckligt.

Inte heller innebär I2020/03237 PM en lösning för förare som omfattas av omnibusförordningen och där inplanerad YKB-fortbildning ställts in på grund av en andra våg av Covid-19. Denna grupp förare, som måste genomföra sin fortbildning under perioden december 2020-mars 2021, löper stor risk att inte ha möjlighet att genomföra fortbildningen i tid

och därmed inte få utföra yrkesmässiga transporter. Transportföretagen anser att också dessa förare YKB ska medges förlängd giltighet. Liknande problematik gäller även för ytterligare en grupp förare som omfattas av den föreslagna nya regleringen. Det följer av att en betydande andel av gruppen förare som enligt författningsförslaget berörs av undantag och förlängd giltighet måste genomföra sin fortbildning innan sommaren 2021. Kombinationen av en under våren hög sannolikhet för en fortsatt ofördelaktig smittosituation, en utbildningsskuld i branschen som ska klaras av under första halvåret 2021 samt en sommar med naturliga begränsningar i utbildningsmöjligheterna kommer att innebära stora utmaningar för företag, deras anställda och utbildningsarrangörer.

Transportföretagen anser att det vore önskvärt att Åklagarmyndigheten lämnar instruktioner till polismyndigheten, att inte bötfälla förare med YKB som går ut mellan 1 november-31 januari med tanke på att lagen är avsedd att träda i kraft 1 februari 2021. En bot och körförbud drabbar förare och företag hårt även om det korrigeras i efterhand vid lagens ikraftträdande.

Författningsförslag

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens

Föreslagen lydelse

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 3 § lagen (2007:1157) om yrkesförarkompetens ska upphöra att gälla.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2021.

2. De förlängningar av giltighetstiden för yrkeskompetensbevis som följer av sådana föreskrifter som meddelats med stöd av den upphävda paragrafen fortsätter dock att gälla i de fall de hänför sig till tiden efter utgången av juli 2021.

Transportföretagen anser att giltigheten av YKB – oavsett när giltigheten löper/löpt ut efter den 1 september 2020 – ska förlängas till den 31 december 2021 och att lagstiftningen ska formuleras i enlighet därmed. Detta med tanke på en förväntad smittspridning under hela våren 2021 vilket kommer att försvåra utbildningsinsatser och sannolikheten är hög för att det under vintern och våren byggs upp en omfattande utbildningsskuld som ska hanteras under resterande del av 2021. Det är också en stor utmaning för företag som bedriver fortbildning i egen regi att växla om till digital undervisning och för många kommer det att innebära stora ekonomiska kostnader då företagen istället för undervisning i egen regi tvingas köpa in tjänster med digital undervisning från externa utbildningsleverantörer.

Författningsförslag

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens dels att 3 kap. 3 § ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 4 kap. 9 §, av följande lydelse.

3 kap. 3 § *Fortbildningen ska vara lärarledd och innehålla både teoretiska och praktiska moment. Den får bedrivas med hjälp av informations- och kommunikationstekniska verktyg eller avancerade simulatorer. Sådana verktyg får innefatta lärande på distans. Fortbildningen får helt bestå av lärande på distans.*

4 kap. 9 §

Ett yrkeskompetensbevis ska gälla i ytterligare sex månader från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut, om denna dag infaller under perioden den 1 februari 2021–31 juli 2021.

Den som har ett yrkeskompetensbevis vars giltighetstid har löpt ut under perioden den 1 november 2020–31 januari 2021 ska under sex månader från det att beviset löpte ut inte omfattas av kravet på yrkeskompetensbevis.

Transportföretagen välkomnar möjlighet till att hela fortbildningen får bedrivas som distansutbildning.

Transportföretagen har i andra sammanhang argumenterat för införandet av ett system för fortbildning som utan tidsbegränsning erbjuder möjlighet till distansutbildning av den kompletta fortbildningen förknippad med YKB. Den rådande pandemin och den möjlighet att i större utsträckning bedriva fortbildning på distans som nu införs kommer att ytterligare stimulera utvecklingen av tekniska hjälpmedel för distansutbildning. Ett införande av en permanent möjlighet till distansutbildning av all fortbildning förknippat med YKB är i sammanhanget en naturlig utveckling av dagens system. Det går inte längre underskatta eller bortse från att distansutbildning innebär, förutom besparingar avseende tid och kostnader, möjligheter till uppföljning och effektivisering av inläringen.

Den pågående pandemin har vidare visat att distansutbildning är nödvändig och en förutsättning för att inte samhällsviktiga transporter inte ska påverkas. Sammantaget anser Transportföretagen därför att regeringen närmare torde utreda förutsättningarna för en övergång till ett regelverk som medger permanent distansutbildning av all fortbildning förknippad med YKB. Vidare anser Transportföretagen att regleringen förknippad med distansutbildningen ska medge möjlighet att frångå kravet på obligatorisk lärarledd undervisning.

Enligt Transportstyrelsen måste 28 600 förare förnya sitt YKB mellan 1 juli-30 september 2021. Detta innebär att en stor del av dem inte berörs av förlängd giltighet eftersom detta enbart gäller för förare vars YKB går ut 1 februari-31 juli.

Transportföretagen anser att undantag behöver gälla under hela 2021 parallellt med att man möjliggör distansundervisning inom hela fortbildningen för att inte samhällsviktiga transporter skall påverkas.

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens dels att 4 kap. 9 § ska upphöra att gälla, dels att 3 kap. 3 § ska ha följande lydelse.

Föreslagen lydelse

3 kap. 3 §

Fortbildningen ska vara lärarledd och innehålla både teoretiska och praktiska moment. Den får bedrivas med hjälp av informations- och kommunikationstekniska verktyg eller avancerade simulatorer. Sådana verktyg får innefatta lärande på distans. Fortbildningen får dock bestå av högst tolv timmars lärande på distans.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2021.
2. I punkten 2 övergångsbestämmelserna till lag (2020:000) om ändring i lagen (2007:1157) finns bestämmelser om förlängningar av giltighetstiden för yrkeskompetensbevis som hänför sig till tiden efter utgången av juli 2021.

Transportföretagen **anser** att 1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1470) om yrkesförarkompetens skall träda i kraft den **1 januari 2022**. Transportföretagen hänvisar till våra synpunkter under 1.2 och 1.3.

4 Ett bemyndigande om förlängd giltighetstid och vissa undantag

Förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om förlängd giltighetstid för yrkeskompetensbevis. En förlängning ska inte få gälla längre än sex månader. Regeringen ska också få meddela föreskrifter om undantag från kravet på yrkeskompetensbevis. Ett undantag ska bara få avse den som haft ett yrkeskompetensbevis vars giltighetstid har löpt ut under perioden den 1 november 2020–31 januari 2021 och ska inte få gälla längre än sex månader. Regeringen ska föreskriva att ett yrkeskompetensbevis ska gälla i ytterligare sex månader från den dag då giltighetstiden annars skulle ha löpt ut, om denna dag infaller under perioden den 1 februari 2021–31 juli 2021.

Regeringen ska vidare föreskriva att den som har ett yrkeskompetensbevis vars giltighetstid har löpt ut under perioden den 1 november 2020–31 januari 2021 under sex månader från det att beviset löpte ut inte ska omfattas av kravet på yrkeskompetensbevis

Transportföretagen tillstyrker förslaget om att regeringen ska få meddela föreskrifter om att förlänga giltighetstider samt undantag från kravet på YKB. Transportföretagen anser dock att tidsgränsen är för snäv då enbart förare vars YKB går ut perioden 1 nov-31 juli 2021 berörs av undantag eller förlängd giltighet vilket innebär att förare vars YKB gått ut mellan 1 september till 30 oktober 2020 inte omfattas. Dessutom kommer många YKB att löpa ut för förare, oavsett 6 månaders undantag eller förlängning, under våren och sommaren 2021 vilket är mycket olyckligt under rådande omständigheter med fortsatt förväntad hög smittspridning under våren, stor efterfrågan på transporter och där utbildningsverksamheten generellt går ner under

sommarhalvåret. Därför anser Transportföretagen att en förlängning bör gälla under hela 2021 och för förare vars giltighetstid för YKB gått ut efter 1 september 2020. Genom en förlängd giltighet under hela 2021 möjliggör man dessutom för företag att etablera distansutbildningar och hantera den omfattande utbildningsskuld som uppstått under 2020 men som även kommer att spilla över på stora delar av 2021.

5 Utökade möjligheter till distansutbildning

Förslag: Fortbildning för förnyelse av yrkeskompetensbevis ska för tillfället helt få bestå av lärande på distans

Transportföretagen välkomnar förslaget och hänvisar i övrigt till våra synpunkter under författningsförslag 1.2–1.3.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 februari 2021 och de ska upphöra att gälla den 1 augusti 2021. Förlängningar av giltighetstiden för yrkeskompetensbevis ska dock fortsätta att gälla i de fall de hänför sig till tiden efter utgången av juli 2021. Motsvarande ska gälla de föreslagna förordningsändringarna. Den som har tillstånd att bedriva utbildningsverksamhet enligt lagen om yrkesförarkompetens ska till och med den 31 juli 2021 till Transportstyrelsen få anmäla de anpassningar av utbildningsplanen som följer av de nya föreskrifterna utan att behöva ansöka om att ändra eller meddela nya villkor i tillståndsbeslutet

Transportföretagen anser, enligt synpunkter som lämnats under författningsförslag 1.2, att lagändring skall upphöra att gälla först den 1 januari 2022.

I övrigt välkomnar Transportföretagen den förenklade process där enbart en anmälan om ändring i utbildningsplan krävs istället för en ansökan och väntan på tillståndsbeslut.

2020-12-18

Caj Luoma
Chef kompetensförsörjning
Transportföretagen

Maria Sjölin Karlsson
Regionalt Ansvarig Kompetensförsörjning
Transportföretagen